

Ruhy taýdan aragatnaşyk mediumy

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy, Psihologiýa, Sözler

написано kitapcy | 21 января, 2025

Ruhy taýdan aragatnaşyk mediumy MUHAMMET PYGAMBERIŇ PARAPSIHOLOGIK UKYPLARY

► I. RUHY TAÝDAN ARAGATNAŞYK MEDIUMY

Muhammet pygamberiň (s.a.w) ukyplarynyň esasyalaryň biri hem «wahyý» almak ukybydyr. Wahyý özbaşyna bir parapsihologik fenomendir. Onuň psihologiki taýdanam, fiziologik taýdanam alamatlary we aýratynlyklary bardyr. Wahyý ruhy mediumik aragatnaşykdyr...

Wahyý (tebligat, уведомление) inmäge başlanda pygamberiň derleýändigi, titremäge başlaýandygy we wahyý gelip bolandan soňky bir ýarym sagada çenli özüni dürsäp bilmeýändigi görülipdir. Şeýle-de, gözi bilen görenleriň gürrüň bermegine görä, wahyý inip başlan pursatlarynda «zynjyr» ýa-da «jaň» seslerini ýada salýan sesler eşdilyän eken. Bu aýdylanlaryň ählisi medium aragatnaşyklaryň möhüm fiziologik alamatlaryndan diňe birnäçesidir.

Köplenç pygamberiň özüne inderilen maglumatlary alan badyna dessine ýanyndakylara aýdyp başlaýandyr öýdyärler. Ýok!.. Käte bir sagat çemesi wagt trans ahwalatda (психическое состояние) galýar we has soňrak özüne gelen badyna ýatdan çykmanka alan maglumatlaryny aýdyp başlaýar.

Taryhçy Ibn Haldun «Mukaddime» kitabynda pygamberleriň, hususanam Muhammet pygamberiň (s.a.w) wahyý alyşy barada möhüm maglumatlary berýär:

«Pygamber ylham inende, bogazyndan çykan bir ses bilen birlikde ýanyndakylar ýok ýaly, göýä özüni ýitirýän ýa-da bihuş bolýan ýaly görünýär. Emma bular ýaly zat (ýagny bihuş bolma) bolanok. Aslynda diňe «spiritual habarçy» bilen ýüzbe-

ýüz bolmak ahwalatyna duçar bolýar... Ondan soň bu ahwalat pygamberden gidýär we wahyý aňynda galýar...»

Ibn Haldunyň bu aýdanlary wahyý mehanizminiň nähili amala aşýandygyny mesaňa görkezişi bilen diýseň täsindir. Hut pygamberiň wahyý bilen baglanyşykly öz aýdanlary-da ýokarda aýdylanlary belli bir derejede tassyklaýar. Muhammet pygamber özüne berilen bir sowala jogap berende, wahyý bilen baglanyşykly şu aşakdakylary aýdypdyr:

– «Mahal-mahal maňa bir jyňňyrdawugyň (ноrpемышка) sesi ýaly inýär wahyý; bu maňa iň agyr düşýänidir. Soňra ol menden uzaklaşýar we aýdylan zatlary ýatda saklaýaryn. Käte perişde maňa adam sypatynda görünýär we ýüzlenýär. Soňra men onuň aýdan zatlaryny ýatda saklaýaryn...»

Sahabalar «pygambere wahyý gelen wagtynda, bu wahyý bizden ýaşyryn bolmaýardy...» diýip, muny dowamly agzapdyrlar. Şol bir wagtyň özünde Onuň (s.a.w) ýüzüniň gyzarýandygyny we uklap ýatan adamyň hor çekişi ýaly dem almaga başlýandygyny aýdypdyrlar.

Sahabalardan Osman ibn Mazun (r.a) pygamberiň bir wahyý alan wagtyndaky ahwalyny aýdanda, Onuň (s.a.w) ilki gözlerini göge dikýändigini, soňra kem-kemden başyny sag tarapdan aşaklygyna inderýändigini we özüne aýdylan zady garbap alýan ýaly başynyň titremäge başlaýandygyny gürrüň beripdir.

Pygamberiň bu aýratyn ahwalyna şaýat bolan birnäçe kişinuň gürrüň bermeklerine görä, pygamber wahyý gelende birsalym ümsüm we hereketsiz halda bolýan eken. Enes ibn Mälik (r.a) Pygamberimiziň (s.a.w) «Köwser» süresini alyşyna şaýatlyk edipdir. Ol soňra bu hadysany şeýle ýatlap geçýär:

«Bir gün Resulalla aramyzda durka, birden ýeňiljek irkildi. Soňra ýylgyryp başyny galdyrdy...»

Başga bir sahaba bolsa «Maide» süresiniň inişinde bolup geçenleri şeýle gürrüň berýär:

«Ony wahyý inen wagtynda düýesiniň üstünde otyrka gördüm. Düýe

lägirip öň aýaklaryny бүкүärди. Men düýäniň aýaklary döwüm-döwüm bolar öýtdüm. Hezreti Pygamberimiz (s.a.w) düýäniň üstünde otyrka wahyý inende, düýe birnäçe gezek dyza çökerdi ýa-da wahyýnyň beren agyr täsiri ondan aýrylyşýança öňki aýaklaryny dim-dik we gataldyp tutup, özüni zor bilen aýagynyň üstünde saklardy».

Ibn Haldunyň, sahabalaryň, Hezreti Hatyjanyň we Hezreti Aýşanyň aýdanlaryny degerlendirjek bolsak, onda wahyý diýilýän hadysanyň häzirki wagtda parapsihologiýa ylmynyň öwrenýän «trans mediumdygy» anyk orta çykýar.

Bu babatda ilkinji ylmy çykyş 1906-njy ýylda asly şotlandiýaly amerikan teology we semetik diller boýunça professory Dunkan Bleýk Makdonald tarapyndan edildi. Ol Çikago uniwersitetinde «Garşylyklaýyn din» ugrundan beren «Yslamda dini çemeleşme we durmuş» atly nutugynda Ibn Haldunyň berýän maglumatlaryna esaslanylýp, Muhammet pygamber (s.a.w) «trans medium» şeklinde wahyý alandyr diýen netijä gelýär. Bu çykyş soňra 1970-nji ýylda «The Religious Attitude and Life in Islam» ady bilen «Ams Press» neşirýaty tarapyndan çap edildi.

Tanymla teolog şeýle diýýärdi:

«Muhammediň özüniň ýagdaýy beýleki ähli gipotezalara seredende, trans mediumlyk diýp atlandyrylan fenomen bilen has köp komplekt görnüşde düşündirip bolar. Indi bu boýunça bilýänlerimize goldanylýp, Sprengeriň Muhammetdäki wahyý almak alamatlaryny patologik situasiýalar (simptom) diýip gelen netijesini bütinleý puja çykaryp bileris. Ibn Haldun bize Muhammediň durmuşyndan pelsepewi fotosuratlar kolleksiyasyny açyp görkezýär. Öz döwürdeşleriniň arasynda bolup geçýän şuňa meňzeş fenomenleriň-de Ibn Halduna gürrüňsiz kömegi degendir. Bokurdagy basýan agyrlyk aňasty ýaşaýyşa degişli ähli fenomenlere mahsus aýratynlyk bolup görünýär. Muhammede wahyý inýän wagtyndaky ahwaly bilen Hanymla Leonora Piperiň trans ahwalata girişindäki we çykyşyndaky ahwaly we Psihiki barlaglar merkezine degişli «Proceedings» žurnalynda çykýan maglumatlaryň haýran galdyryjy meňzeşlikleri bar».

Ýokarda agzalan bu ylmy barlag Muhammet pygamberiň mediumiki aragatnaşygyny açyp görkezýän ilkinji beýannamadyr... Has soňrakky ýyllarda parapsihologiýa ylmyň ylmy jemgyýetçilik tarapyndan giňişleýin we çuňlaşdyrylyp öwrenilmäge başlanmagy bilen birlikde ýokardakylara meňzeş beýannamalaryň sany artýar... Ynha, olardan ýene biri:

Müsürdäki «El-Ahram» spiritologik barlaglar merkeziniň başlygy doktor Aly Radiniň «Yours Fraternally» žurnalynyň dördünji sanynda çykan «Hezreti Muhammet Mustapanyň mediumlygy» makalasynda professor Makdonalddan tegelek altmyş ýyl soň şeýle netijä gelýändigini görýäris... Awtor saldamly makalasynda dürli-dürli mediumlar bilen amala aşyran barlaglaryndan mysal getirenden we sahabalaryň sözlerinden sitata alanyndan soňra gelen netijesini şu aşakdaky jümleler bilen beýan edýär:

«Görşüňiz ýaly Hezreti Muhammetde trans mediumlarynyň häsiýetleýin aýratynlyklary alamatlaýyn ýüze çykypdyr...»

1906-njy we 1966-njy ýylda orta atylan bu temalar parapsihologik ylmy barlaglaryň uniwersitetlerde çuňlaşdyrylyp öwrenilmegi netijesinde häzirki wagtda anyklyk gazandy. Häzirki wagtda toplanan ähli maglumatlar ilkinji barlaglaryň netijelerini şübhelenmez ýaly derejede tassyklaýar.

Ergün JANDAN. Geň-taňsy wakalar